

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročilna
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
»Glasnika«
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 22.

V Ljubljani, 26. septembra 1895.

Letnik I.

Slovenskim delavcem!

Dogodki zadnjih časov poučili so nas dovolj, kje imamo iskati svojih prijateljev. Kedor čita zadnji čas »Delavca« in ima le količkaj poštenja v sebi, obrniti se je moral od njega oblit z rudečico. Gnjus, ki ga prinaša »Delavec« svojim vernim kot dušno hrano, označuje popolno peklenške naklepe brezverske socialne demokracije, katera edina si prisvaja odrešiti trpeče delavstvo iz jarma kapitalizma. Toda slovenski delavci! Ne verujte jim! Ljudje, ki niso ostali zvesti svojemu Bogu in svojemu rodu, tudi ne morejo biti zvesti delavskemu stanu. Naj se vam dobrikajo, naj vam obetajo zlate gradove, ne verujte jim. Poglejte njihova dela, učite se spoznavati njihove naklepe in sprevideli boste, da v socialni demokraciji ni odrešenja. Ako hočemo doseči boljših časov, treba za nas, da se združimo in organiziramo na podlagi krščanstva, ki je preskušeno, da ima v sebi rešilno in odrešilno silo. Krščanstvo je treba samo na novo oživeti v človeški družbi. Kje in kedo ima lepše načelo kakor je krščansko načelo: »Kar ti nočeš, da bi kedo tebi storil, tega tudi ti drugim ne stori.« V tem načelu je zapopaden ves socializem. V oživljenju in pravem izvrševanju tega načela je svoboda, sreča, blagostanje in zadovoljnost človeške družbe. Vse, kar ima socialna demokracija dobrega v sebi, vzeto je iz krščanskega načela. Prevdarjajte in premišlujte in prepričani smo, da vam bo rekel glas pameti in glas vesti, da rešitev iz sedanjih žalostnih socialnih razmer je le v krščanstvu. Kedor bi pa dobil drugačno prepričanje, je to njegova skrb. Samo pazi naj, da za pridobitev tega prepričanja ne bo zamoril svoje vesti. Združujmo se v katoliška delavska društva, ter delujmo nesebično v dosego našega cilja, ki je: Vsakemu svoje. Podajmo si roke, da pridobimo delu zopet veljavo in čast. Po svojih močéh je skušal tudi »Glasnik« delovati v ta namen in hoče še tudi v prihodnost. Kdor le količkaj pozna besno zagrizenost socialnih demokratov in je imel kedaj njihove časopise in knjižice v rokah, bo zahvalil Boga, če ima še kaj vere in poštenja v sebi, da je bilo mogoče ustanoviti glasilo slovenskih krščanskih delavcev. Trudili smo se pošteno za dobro stvar; pridobili smo si mnogo prijateljev po Slovenskem, ki se veselé dne, ko dobé zopet Glasnik v roke. Vendar je

zdaj število naročnikov še vedno premajhno. Obetati ne moremo za prihodnost, le to pravimo, da naš namen ni zabavljati in psovati kakor pri socialističnih listih, marveč delati in žrtvovati se v blagor delavskega stanu.

Prvo leto našega delovanja bliža se h koncu. Hvaležni smo Bogu za ves blagoslov, s katerim je podpiral naše slabe moči; zahvaljujemo pa tudi vse prijatelje — naročnike in sotrudnike, ki so nam pomagali. Prosimo jih, naj nam ostanejo naklonjeni še prihodnje leto in naj skušajo pridobiti še novih naročnikov našemu listu. Prosimo tudi, naj se naroča, kolikor je le mogoče naročnikov skupaj, da lahko pošljamo liste pod jednim ovitkom. Najbolje je tudi, da se čim najpreje obnovi naročnina. Bog živi našo organizacijo!

Kdo spravlja „delavske žulje“?

Delikatno glasilo slovenskih socialnih demokratov: »Delavec« je zapisal v odstavku »Plemenitaz, gospod in delavec« mej drugimi tudi to-le »misel«: »... ali trpeče ljudstvo ne trpi vrhu življenju nevarnega dela najstrašnejšo bedo in revščino, mejtem ko visoki cilindri in druge rumene gumbе (?) v največji razkošnosti živé. Se-li ljudstvo ne izkorišča na najbolj prefrigani način?... Gotovo bi se radi vpeljali davek na otroke in to le trpečega ljudstva, ako bi se le dalo.... Prišel bo čas, ko bode vse trpeče ljudstvo zahtevalo svoje pravice in vrhu tega se plačujejo davki in kam gre ta denar. Kakor hitro se pa to zgodi, pokazalo se bode očitno, ker se bodo nekaterim lenuhom manjšali trebuhu.« Da, ljubi »Delavec«, ti véliki humanist ali človekoljub, ti, ki bi rad mahoma vsej gospodi cilindre raz glavo zbil in »trebuhe pomanjšal«, ti prijatelj naših delavcev in kmetov, ali da zasučem po tvoje, ti prijatelj belih sužnjev, odgovori mi, kam gre denar, katerega vam morajo plačevati žuljave roke delavcev? Kam? Ali molčiš? Ti bom pa jaz povedal. Ves denar, ki ga zbirate med seboj, dobé plačani agentje in židovski vaši vodniki in lajtarji. Odkod bi sicer umrli vaš »sodrug« Engels zapustil premoženja 400000 Mark? Odkod drugod, kakor iz polnega zaklja, katerega so mu revni, izsesani sodrugi napolnili. Da, tako je! Engels je

zakelj držal, vi ste pa vanj metali. In vprašam nadalje: komu je zapustil svoje velikansko premoženje, ali morda ubogemu, trpečemu delavskemu stanu, za katerega se je on in se Vi po časnikih in brošurah žalosti krivite? Ali je le eden trpeč delavec kaj dobil? Ničesar, niti solda ne! Pač pa je zapustil svoje premoženje Engels takim, ki »cilindre« nosijo, »ki izkoriščajo ljudstvo na najbolj prefrigani,« t. j. socialno-demokratski način. In ti ljudje bodo poučevali ljudstvo delavsko in kmečko, ki ne odpró svojih ust in ne zastavijo svojega peresa, če jim od vseh stranij ne lété groši v globoke žepe? Tem ljudem še kaj verjeti, kadar pisarijo o izsesavanju, o ubogih kmečkih trpinih, o belih, delavskih sužnjih? Da, če bi se le dalo, bi davek na otroke upeljali, samo da bi bili dohodki večji in žepi bolj rejeni. To je odgovor ne različne priimke, s katerimi obkladaš Ti »Delavec« naše društvo in njegove ude in dobrotnike. Sicer pa: Na svidenje! Maticov Jože.

Naša organizacija.

Ljudski shod na Brezjah. V nedeljo dne 29. t. m. napravi slov. kat. delavsko društvo ljudski shod pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Ob 1/2 11. bo sveta maša in po nji pete litanije. Ob 1. se prične shod s tem le vspešnim: Naš socialni program. Socialne razmere kmečkenga stanu. Socialne razmere delavskega stanu. Volivna pravica. — Pričakovati smemo obilne vdeležbe. Že naprej kličemo vsem vdeležencem: Dobro došli! Na svidenje na Brezjah!

Slovensko kat. del. društvo je izdalo v 32. in 33. tednu 66 glđ. 50 kr. podpore svojim obolelim članom.

Zabavni večer katoliškega društva za delavke dné 15. t. m. se je prav dobro oponesel. Prostorno dvorano so dobrotniki, podporniki in društvenice napolnile do zadnjega koticika. Velč. farna duhovščina ljubljanska je iz vsake mestne fare poslala svojega zastopnika, pač lep dokaz za delavke, da njihovi sovražniki in tlačitelji ne bivajo po župniščih, kakor je pred kratkim trditu blagovolil »Slovenski Narod.« — Društveni predsednik preč. gosp. kanonik Janez Rozman je z »angeljevim česčenjem« pričel večer. — Posamne točke dokaj obširnega vspešnega so se prav dobro izvršile. Deklamovalke Fr. Vehar, M. Kristof in M. Klepec so v občno zadovoljnost rešile svoje naloge ter žele obilo zaslužene pohvale. Društveni pevski zbor je pod vodstvom svojega pevovodje, L. Belarja, ta večer prvokrat nastopil. Iz ust navzočih veščakov smo slišali zelo laskavo sodbo. — Gosp. pevovodju je častitati, da je v kratki dobi par mesecev nekatere pevke, katere poprej nikdar niso imele sekiric v rokah, tako dobro izvežbal. Ako bodo tako napredovale, smemo upati, da se bode društvo prav kmalo smelo ponášati s svojim pevskim zborom. — »Društvena«, vglasbil P. Ang. Hribar, se je pri tej priliki prvokrat pela. Splošno je ugajala poslušalcem. Bog daj, da bi društvenice vedno tako navdušeno popevale

kakor ta večer in da bi se ž njo vemale za lepo krščansko življenje ter vedno nasprotovale viharju, ki ravno v današnjih dneh preti delavskemu stanu. — Velč. g. dr. Janez Ev. Krek je govoril o ženskem vprašanju, ki je zamore le krščanstvo prav rešiti. Ženska je bila sužnja v poganski dobi, današnji brezverski vek hoče jo zopet, ker je krščanska načela zapustil — narediti sužnjo. Mali skalnati otoki, na katerih so delavke tudi v današnjih dneh kolikor toliko varne — so ravno katoliška delavska društva. Zato blagor navzočim društvencam, da so se v zavetje podale. Marija, katere imendan cerkev danes praznuje, bodi delavkam vzor, katerega naj po svoji zmožnosti posnemajo, bodi jim ščit zoper vse nevarnosti. — Govorniku so res besede iz srca, iz popolnega prepričanja prihajale, zato so brezdvomna tudi našle pot v srca navzočih. — »Plesni venček in katoliško društvo za delavke«, dramatičen prizor, je po svoji resno-šaljivi vsebini vzbudil dokaj nedolžnega smehu, pa tudi resni opomini, naj se delavke varujejo plesnih zabav, gotovo niso ostali brez nasledkov. Igralke so bile prvokrat »na deskah«, vender so vse prav povoljno igrale svoje naloge. Posebno moramo pohvalno omeniti »stare mlinarice«, njene prelahkoverne Marjetice in nad vse zgovorne in zapeljive Anice, ki se je pa nazadnje tudi spokorila in dala vpisati v »katoliško društvo za delavke.« — Prav primerno je zadnja pevska točka »Pobratimie« zaključila prijeten večer. Naj bi res vse društvenice kot posestrine v pravi ljubezni in složnosti bile združene mej seboj v čast društvu in v njihovo dušno in gmotno korist. — Srečolov je imel veliko lepih in za delavke primernih dobitev — le škoda, da je bilo v vrečah preveč praznih listkov. Ločili smo se z željo, da bi društvo pod vodstvom gosp. predsednika kanonika Janeza Rozmana še nadalje tako lepo napredovalo — ter nas prav kmalo zopet povabilo v svoje prijazne prostore.

Iz Zagorja. G. urednik ali potrebujete nekoliko drobiza? Evo ga! Ko sem zvedel o dolgolasi in klepetavi dunajski Reziki, mislil sem, da se nazaj grede oglasi nekoliko tudi pri nas, ter »posveti« nekoliko tudi našim delavcem, kajti s srčnim hrepenenjem so jo nekateri pričakovali in prav s skrivnostnim spoštovanjem govorili o njej. Pa žalibože, Rezike nismo imeli čast videti! Najbrže je pozabila na Dunaju kak pisan govor za naše socialiste, ali pa se jej je že v Ljubljani »nežni nosek« zavihal, ko je spoznala, da z našimi delavci ni dobro kaše kuhati. Bog jej daj pamet in to srečo, da bi drugodi bolj modro govorila, da bi njene besede šle v srce ne pa v zolč. Ne razumem, pa ne razumem, da socialdemokratski možje tako pešajo, da si ne upajo nastopiti in voditi svojih društev; da morajo naročati najete klepetulje iz Dunaja? Bolj pametno bi bilo, tako »glavico« poiskati doma. Mislím, da se kakšna naša Maruša ravno tako lahko nabuta od družih sestavljenega govora, ter očara svoje poslušalce, kakor Rezika. Pri tem se prihrani visoka vožnja iz daljnega Dunaja, novci pa se obrnejo v podporo marsikaterih prepotrebnihih udov, ki so pri nas večkrat morali slišati ostre besede, namesto podpore, za

katero so prosili. Ali ste že brali zadnjega Delavca, ki imenuje naš Glasnik »glavno glasilo vseh laži?« Pobaral bi te pa Delavček, koliko, kje, kedaj si ti dokazal našemu Glasniku, da se laže?? Si morebiti že povedal, koliko laži je v njem tudi iz Zagorja, da ste vse račune pošteno spisavali? Ali si nas morebiti že zavrnil in povedal, kam ste dejali naše štiri tisočake?? Sploh pa ni vredno, da bi te po dokazih popraševali, ker sam praviš, da se ti ne poljubi nam odgovarjati; zato ker nam ne moreš.

Trobite vedno, da smo mi kršč. socialisti izkoriščevalci delavcev. Vprašam pa, kedo delavce bolj izkorišča, kakor vi? Ali ni že to hudo izsesavanje delavcev, da jim vsilujete in prodajate ničvredne bučke dražje kakor judje? Kdo izmej nas je na račun delavcev toliko zapravljajal kakor ravno vaš večkrat že obsojeni Grablovic, ki je sam priznal svojemu tovaršu pri vojaki, da mu ni potreba veliko delati za denar, ampak ima družbo, ki mu da ali bolje nese mnogo novcev. Če želite, vam nastejem še več vaših izkoriščevalcev pa mnogo hujših kakor je Grablovic. Ali ni to izkoriščevanje, ako gre udnina vaših za tožbe social- demokratskih dolgojezič- nežev in lažnjivcev? Prihodnjič kaj več.

Katoliško delavsko društvo v Prevaljah na Koroškem priredi, kakor se nam brzojavno poroča, prihodnjo nedeljo, dne 29. t. m., ob 3. uri popoldne pri Stöckel- nu svoje mesečno zborovanje. Udje naj prineso seboj svoje vsprejemnice.

Politika po svetu.

Dunajske občinske volitve. Dne 17. t. m. je napočil za dunajske kristjane dan vesele zmage, kakoršne še ni kmalu videl svet. Nikakor ne pretiravamo, ako stavimo to zmago v jednako vrsto z ono, ko so združeni kristjani slavno premagali krutega Turčina. Bil je vroč boj z liberalnimi židovskimi kapitalisti, katerih glavna naloga je, izsesavati nižje stanove in si polniti breznu podobne žepe. 17. t. m. se je namreč vršila volitev v tretjem volilnem razredu. Vkljub nečuveni agitaciji židovskih liberalcev, ki so podkupovali z dragim denarjem volilce tretjega razreda in pretili svojim podložnikom s kaznijo in odpuščenjem iz službe, so vendar združeni kristjanje pod izvrstnim vodstvom delavskega prijatelja dr. Luegerja sijajno zmagali. Od 46 mandatov tretjega razreda dobili so protisemitje 46 mandatov, to je — vse. Vrli krščanski možje so bili izvoljeni v vseh okrajih z velikansko večino. V ponedeljek dne 23. t. m. pa se je vršila volitev v drugem razredu. Neustrašenost in opravičeno sovraštvo do judovskih kapitalistov sta tudi v drugem razredu zmagali vseh okrajih razun 1. 2. in 9. okraja. Izvoljenih je namreč 32 krščanskih mož in s tem dunajskim protisemitom zagotovljena večina v občinskem zboru; kajti oni imajo že sedaj brez prvega razreda, v katerem se je nadjati še kakih 10—12 mandatov, od 138 odborniških sedežev lepo večino 78. Pri tej volitvi se je sijajno pokazalo, kaj zmorejo z Božjo

pomočjo združeni kristjani. Pridobili so si celo one okraje, kateri so bili dosedaj v posesti židovskih liberalcev, to sta namreč notranje in Leopoldovo mesto. Ta velikanski poraz židovskega liberalizma je prevažnega pomena ne samo za dunajsko mesto, ampak za celo Avstrijo, da celo Ogerska, ki se je s pomočjo prostozi- darjev povspela v liberalizmu do vrhunca, bode krepko občutila odločilen udarec. Poraženi židovski liberalci kažejo, da so tak poraz popolnoma zaslužili. Ne čutijo namreč v sebi več nobene moči, ter se ozirajo le drugam, odkoder bi jim došla pomoč. Kakor pri vsaki taki pri- liki, kličejo tudi sedaj vlado na pomoč, naj jim pomaga; Mažare prosijo pomoči, da celo v Nemčiji so si najeli nekaj listov, ki trobijo v svet, da Avstrija ne bo več možna sklepati zvez z zunanjimi državami, ako bode glavno mesto v rokah protisemitov. Najraje bi videli ti »svobodoljubni« liberalci, da bi se kar nekaj polkov poklicalo na Dunaj, ki naj bi postrelili te grozovite proti- žide, ker nočejo klanjati svojih tilnikov židovskemu nasilstvu. Mi krščanski delavci jim ta poraz iz srca pri- voščimo, ker dobro vemo, da se bode po tej zmagi na bolje obrnilo tudi nižjim stanovom. Pod vlado takih, mož, katerim načeluje prvi delavski prijatelj v Avstriji, dr. Lueger, bode gotovo slobodnejše dihal delavski trpin. Pri tej priložnosti ničesar bolje ne želimo, kakor to, da bi dobri Bog dodelil vrlemu dr. Luegerju, kot prihod- njemu dunajskemu županu, toliko moči in eneržije, da bo lahko vodil svoje težavne posle in tako deloval, kakor dosedaj, tudi nadalje v občno korist zatiranih nižjih stanov.

20. september. V petek dne 20. sept. so noreli po Laškem framasoni in njihovi učenci v spomin 25letnice, kar so papežu vzeli Rim. Rimsko mesto so papeži jedini ohranili v domačih borbah; oni so je obranili tujih sovraž- nikov. Vsaka ped tega mesta govori o papežih: prekrasne cerkve, slikarske in druge umetelnostne zbirke, lepe palače pričujejo o radodarnosti rimskih papežev in o njihovi blagosni vladi. — Sedaj je drugače! Petin- dvajset let je Rim po krivici združen z drugo laško zemljo in med tem časom so se rodili samo — dolgo vi in nezno snobstvo. Krivično blago nima teka in izmed vseh šumečih veselice, ki so jih prirejali laški brezverci, se bere neka tožba, neka obupna skrb, tako da smemo po pravici primerjati te veselice gostijam, ki jih pripravljajo tistim, ki so na smrt obsojeni, dan pred smrtjo. — Že od l. 1848 so se zbirali puntarji po Laškem, da bi izrgali papežu Rim. Tedaj ni šlo, ker so Francozje in Avstrijci branili sv. Očetu naravno lastnino. Leta 1864 je brezverec Garibaldi s hinavsko obljubo preslepil francoske vojake, da so večinoma zapustili Rim. Sklenil je namreč s francoskim cesarjem Napoleonom III. pogodbo, da ne bo nikdar nadlegoval papeža in da bo sedež laš- kemu kralju v Florenci, če francoski vojaki odidejo iz Rima. L. 1866 se je zvijačno polastil avstrijskih pokrajin v severni laški zemlji, ki je pognojena s krvjo junaških avstrijskih vojakov in tako — se mu ni bilo več treba ozirati na pogodbo s Francozi. L. 1870 dne 20. sept. so prihrumeli Garibaldijevi vojaki in so osvojili Rim.

Tedanji papež Pij IX. so ukazali svojim vojakom, naj se ne ustavljajo. In tako se je dogodil žalostni dogodek. — Slov. kat. del. društvo je obravnavalo to vprašanje pri svojem shodu dne 15. t. m. in je jednoglasno sklenilo to-le resolucijo :

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani se pri svojem shodu dne 15. sept. 1895. pridružuje vsem tistim osebam in družbam, ki o priliki petindvajsetletnega spomina na roparski napad prekucijske laške vojne na mesto Rim, obnavljajo vseh katoliških narodov in vseh poštenih, pravicoljubnih ljudij zahtevo, naj se čim najpreje vrne sv. Očetu njegova last. Sloven. katol. delavci so prepričani, da se mora ta tirjatev krščanske pravičnosti najpreje izpolniti; potem še-le, ko se Kristusovemu namestniku izkaže pravičnost, se bo tudi izkazala tlačnim narodom in ubogim teptanim delavskim stanovom. V papežu kot varhu razodete resnice pripoznavajo tudi varha vsake prave slobode in pravičnosti. Zato jim je v socialnem vprašanju najvažnejši točka — rimsko vprašanje in v polni samozavesti, da bode krščansko ljudstvo samo oslobodilo svojega Očeta, obsojajo plačani šum, ki ga namerava vprizoriti dné 20. septembra laško brezverstvo.

Ogerski civilni zakon. Kolikor bolj se bliža 1. oktober, oni »presrečni« dan, ko se bodo spolnile vroče želje mažarskih židovskih liberalcev, toliko večja nejevolja se kaže mej krščanskim ljudstvom. V mnogih krajih zavedno ljudstvo na ves glas oporeka novemu civilnemu zakonu. To pa še ni vse! Ker je krščansko prebivalstvo uvidelo, da se bode moralo hoté ali nehoté ukloniti krutim mažarskim zakonom, zato je krenilo drugo pot, ki je reši za celo življenje židovskih nakan. Kristijani, ne samo katoličani, ampak tudi protestantje so sklenili, da se poroče poprej, nego stopi v veljavo civilni zakon. Po vseh cerkvah, posebno pa v katoliških, se vrši dan za dnevom veliko število porok. V neki budimpeštanski katoliški cerkvi se je poročilo pretečeno nedeljo 20 parov. Kaj tacega se ni pripetilo že petindvajset let. Poleg tega je bilo oklicanih še sto parov, ki se žele poročiti še pred prvim oktobrom. — To je najbolji dokaz, kako se sodi na Ogerskem civilni zakon in je ob jednem najbolji udarec za židovske liberalce.

Rusija. Ruski car je izdal nedavno ukaz, da se morajo pod caričinim pokroviteljstvom ustanavljati delavski domovi za take delavce, ki ne morejo dobiti dela. — Minister je opozoril sinodnega glavarja, naj pazi na ponavljavne šole. Te ponavljavne šole so namreč pod cerkvenim nadzorstvom. Cerkevne zadeve pa vodi na Ruskem neki zbor, ki se imenuje sinoda. Člane tega zbora imenuje car. Ustanovil ga je l. 1621 Peter Veliki in si je s tem škofe in duhovnike spravil popolnoma pod svojo oblast. Na čelu te sinode je navadno kak general; sedanji glavar se imenuje Pobjedonoscev. Ta sinoda nastavlja vse škofe, uddaja fare ter imenuje tudi učitelje. Vender se je na ponavljavne šole vtihotapilo več socialističnih učiteljev, ki razširjajo socialno demokracijo mej otroci.

Razvedrilo.

Groš.

Pri cerkvi Matere Božje v Monakovem na Nemškem stala je leta 1812, ko se godi naša povest, stara hiša, v katerej je bila kavarna. Meščani in tudi drugi ljudje zahajali so tu sem pred službo božjo in tudi potem, da si ogrejejo zmrzli želodec s čašo vroče kave. Velika, pošteno merjena čaša kave in pa zemlja, katera je pričala, da ima pek še nekaj vesti, vse to veljalo je le tri krajcarje. A vendar je bil gospod Urban, lastnik te kavarne jako bogat, kajti Bog mu je blagoslovil poštene zaslužek.

V to kavarno pride mrzlega zimskega dné majhen, ubog dijak. Suh bil je tako, da se je skoraj skozi vidlo in bralo se mu je na obrazu, da je več lačen ko sit. Sede za mizo in pričakuje gorke kave. Naglo prihiti točaj, nalije mu čašo kar z vrhoma in položi predenj največjo zemljo, katero je mogel dobiti; možu se je stradani dijak smilil in zato mu je hitro postregel. Kakor bi trenil, snedel je ubogi revež kavo in kruh do zadnje drobtinice.

Ko ostane, da bi plačal, seže v žep telovnika, katerega mu je podaril neki župnik; vstraši se, ko tu ne najde nič, in poseže še v drugi žep. A tudi tukaj ni nič in zdaj postane rudeč ko kuhan rak, bilo ga je sram. Pa kmalu se ojunači, ker svoj denar bil je le pozabil. »Kje je gospod Vrban?« vpraša s prisiljeno mirnim glasom.

Postaren mož stopi predenj. »Kaj hočeš dijak?«

Prestrašen pogleda ta kvišku, kajti glas mu je bil osoren tako, da se bi bil tudi še kdo drugi zganil, a ne samo naš dijak. Ko je pogledal tega velikega moža z resnim obličjem, upadlo mu je skoraj srce, a posili se in pravi: »Gospod, pri vas sem izpil čašo kave in pojel zemljo; to stane tri krajcarje; ko sem hotel plačati, zapazil sem, da sem izgubil svoj denar.«

Mladenič govoril je vse tako prepričevalno, da kdo drugi bi moral verjeti, le stari gospod Vrban ne. Ta jezno pogleda dijaka, zavpije jezno pesti v žepih tiščoč: »Me hočeš li nalagati? Ker ti nisi meni plačal, bom pa jaz tebi!«

Pri teh besedah zgrabi ga za ušesa in mu pokaže vrata. Res čezmerno surov bil je gospod Vrban!

Z rudečimi ušesi in kakor lešnik debelimi solzami po licih splazi se dijak iz sobe. Zvunaj pa se je bitko razjokal, ne zato, ker ste ga boleli ušesi, ampak zato, ker mu pošten mož ni hotel verjeti na besedo in ga je tako grdo odpodil.

Stari gospod Vrban spravljal se je okoli polnoči spat. Potem ko je odmolil večerno molitev in se bil po kropil z blagoslovljeno vodo, mrmral je še med zobmi, legajoč v posteljo: »Le ta dijak me jezi, ki mi je ostal dolžan na kavi! Meni ni za groš, ampak le, boli me, da že tak mladič laže in goljufa. To ni prav, kaj tacega bi se ne smelo zgoditi.«

In na kupu sena v hlevu župnišča bližnje vasi Švabing valjal se je dijak, ni mogel zaspati in dejal je

sam pri sebi: »Ni prav, da ljudje ubogemu poštenemu dijaku ne verjamejo. Rajši bi bil pozabil nalogo za šolo, kakor pa groš za trdosrčnega kavarnarja!«

Drugo jutro lilo je kakor iz škafa, in temni oblaki so viseli nad mestom Monakovo. Gospod Vrban pa je sedel v kavarni za mizo in je prodajal dolgčas, kakor po navadi vsi oštirji. Gosti so hiteli ven in not, sem in tje. Proti sedmi uri vstopi tudi naš dijak Jožef, gre naravnost proti Vrbanu, možko stopi predenj, položi svoj groš na mizo rekoč: »Tu je moj groš.«

Zaspano pogleda stari gospod kvišku.

»Kdo si?«

»Dijak, katerega ste včeraj tako trdosrčno zapodili, ker —«

»Že vem, že vem!« prekine ga naglo kavarnar in dolgo, dolgo gleda dečka v pošteno, odkritosrčno oko.

»Hudo ste me vlekli za ušesa«, toži mu dijak, »in to ni bilo prav posebno dobro! Pa ker ste mislili, da vas hočem ogoljufati, to mi je še bolj hudo dejalo. Pa prav gotovo je tako, da veste, tako je!«

Pri teh besedah se Jožef obrne proti vratom in hoče iti.

»Stoj fante«, zakliče Vrban.

Dijak obstane pa se ne obrne.

»Ne bodi trmast in pridi k meni«, veli skoro z mehkim glasom kavarnar.

»Ali me hočete zopet za ušesa vleči?« vpraša dijak in se pomika polagoma proti vratom.

»Ne, ne tebe, prej sebe. Pridi sem, dijak, ali jaz bom postal zopet jezen od samega veselja in dobrote. Povej mi, ali sem te zelo zuhal, ali te je bolelo?«

»Prav gotovo. Jaz sem mislil, da me kak hlapec vleče za ušesa.«

»Hm, mi je prav žal. Tako hudo vendar nisem hotel storiti. Jaz skoraj mislim, da sem ti krivico storil.«

»Da, da, krivico ste mi storili!« zakliče dijak in oko mu čudovito blesti. »Gospod, jaz vam hočem le nekaj povedati. Jaz sem ubog revež, tu v mestu trpim vsak dan lakoto, da mi kar želodec kruli in se mi pajčevine po njem delajo in poleg tega se pa še v šoli potim nad svojimi knjigami. Zvečer pa dirjam vedno v Švabing, kjer je moja sestra kuharica v župnišču. Toliko sem že pretrpel lakote in pomanjkanja, da so mi rebra pod tem meni podarjenim telovnikom pokala in se krčila. Toda pošten bil sem vedno. In da veste, jaz sem včeraj svoj groš prav zares pozabil, sicer bi bil kavo pri vas plačal. Tako, zdaj veste vse, in zdaj vas Bog obvaruj!«

Stari gospod Vrban skoči kvišku, prime Jožefa za roke in za ramo in reče: »Ti ubogi, pridni dijak, jaz ti bom nekaj povedal! Ti prideš vsak teden štirikrat k meni in se pri meni naješ mesa, juhe in kruha, pa tudi kak groš ti bom spustil v roko. Z eno besedo: Jaz ti bom pomagal, kjer bom mogel. Je prav tako?«

Dijak gleda začuden velikega, širokega moža, ki je znal tako milo in mehko govoriti; potem vzdigne prosè roki in reče:

»Gospod, če vas je resna volja, potem — potem —«. Zdaj se začne jokati.

»No, kaj ti pa je?«

»Meni je tako lahko pri srcu in tako sem vesel.«

»Da se moraš jokati?«

»Da, pa od samega veselja!«

Tako je bilo in tako je ostalo leto za letom, le da je dijak prišel mesto štirikrat na kosilo, je prišel šestkrat, ob nedeljah pa je kosil naš Jožef pri župniku v Švabingu. Vsak dan bil je bolj vesel, vedno starejši in s starostjo rastla je tudi njegova modrost in učenost, tako da je slednjič s prav dobrim spričevalom zapustil gimnazijo. Postal je čil in krepak mladenič, njegov dobrotnik pa siv starček. Bil je ta gospod Vrban prej na videz osoren, bil mož trče skorje, pa zlatega srca, a na stara leta zginila je ta osornost in postal je mil in mehek ko otrok. Ko je slednjič stopil Jožef pred njega s spričevalom v roki in mu naznanil, da se bodeta zdaj ločila, ker on pojde na visoke šole, mu je to tako srce težilo, da je komaj govoril, kajti moral se je ločiti od plemenitega prijatelja in skrbnega očeta. Nič manj hudo pa ni bilo staremu gospodu Vrbanu, ker rad imel je svojega Jožefa, tako da je zdaj na tihem pretakal debele solze. Gospod Vrban prijel je Jožefa za roko in dejal: »Vzredil sem te tedaj, Jožef; po božji pomoči in svoji odločni volji ostal si pobožen in postal učen in moder, ostaneš mi še vedno drag gost v srcu in tudi v denarnem zaboječku. Toda nekaj bi te vendar rad vprašal, predno se ločiva in jaz imam pravico do tega: kaj hočeš postati?«

Mladenič zarudi.

»Duhovnik.«

Dolgo molčita oba.

»Jeli to tvoja resna volja? Jožef, nikar ne misli, da moraš meni na ljubo postati duhovnik!«

»Ali bi vam bilo kaj drugega bolj všeč?«

»Prav gotovo ne!«

»Hvala Bogu! Ne bi volil rad drugega stanu. Že takrat, predno ste me vi za ušesa zgrabili, dejal sem sam pri sebi: Duhovnik hočem postati. Vem, da zahtevam v veliko več, kakor zaslužim — toda to bi bila moja najlepša sreča v tem življenju!«

Dolgo je držal stari mož Jožefa objetega, potem ga spusti in reče: »Pojdi in moli zame. Rad bi te videl, pri oltarju. To bi bila lepa večerna zarja mojega življenja.«

In tudi to zarjo učakal je stari Vrban. Štiri leta so ga zelo potlačila, a uničila ga niso. Molil in premišljeval je mnogo ali v cerkvi ali pa doma v svojem naslonjaču. Ako je prišlo pismo od dijaka, bil je zelo vesel, le tiho se je smejal in jedni rožni venec več je izmolil. Slednjič sporočil mu je novoposvečeni duhovnik, da bode čez štiri tedne pel novo mašo. Tedaj povzdignil je starček roke in dejal:

»Ljubi Bog, štiri tedne me moraš pustiti se živeti in sicer čilega in zdravega. Da ne gre drugače!«

Seveda je bila ta prošnja nekoliko čudna, pa je že morala Bogu dopasti, ker uslišal jo je.

Prišel je praznik vnebovzvetja Marije Device in z njim nova maša našega Jožefa.

Krasno jutro je napočilo, lepo sinje bilo je nebo, gorak bil je zrak, veselo pobožni ljudje, praznično opravljena cerkev, v »malih nebesih« je bil stari gospod Vrban, resnoba pa novomašnik Jožef. Tako so šli paroma med slovesnim zvonjenjem v cerkev, v zadnjem paru Vrban in Jožef, ki sta se danes bolj ljubila, kakor popred vedno.

Pričela se je sveta mača, pevci so milo peli, ljudstvo pobožno molilo, kadilo vzdigovalo se je v oblakih s prošnjami vred pred tron Najvišjega.

Po pobožni navadi šli so vsi k darilnemu obhodu, najprvo ljubi starček Vrban. Predno je spustil svoj dar na srebrni krožnik, poljubil je še dvakrat mali, neznatni papirček in ga potem položil na krožnik.

Ko sta zvečer sedela novomašnik in starček drug poleg drugega, dejal je prvi: »Tako je tedaj vse prav in dobro, ker Bog je vse sódil in v njegovi roki sta ljubezen in mir. Prosi zame pri Bogu, da dosežem srečno svoj cilj in konec. Pa še nekaj. Med darovi našel bodeš majhen, tenak papirček. V njem napisano je tvoje in moje ime in dan, katerega sem te prvokrat videl. Priložen je slab groš. Isti pa, katerega si mi ti prinesel, ko bi bila kmalu postala sovražnika, ne pa prijatelja. Dolgo sem hranil mali denarček in zdaj ga dam tebi, kot spomin na me.«

Tako se je zgodilo.

Novomašnik postal je pozneje imeniten mož in dosegel je velike časti. Stari Vrban pa je gotovo prejel zaslužen plačilo v nebesih.

Ti pa, slovenska mladina, ki to čitaš in čuješ, pomni ta zlati nauk: Pridnost, pobožnost in poštenost veljajo največ na zemlji in v nebesih.

Socijalni pogovori.

Posvetovalni shod drugo nedeljo meseca oktobra se bo vršil po tem le vspredu: Zjutraj ob 1/2 8. bode skupna sv. maša. Ob 1/2 9 se prično posvetovanja delavskega, obrtnega in kmečkega odseka. Popoldne bo javen shod in zvečer zabavna veselica. Kraj se določi kesneje. Pripravljavni odbor bo poskerbel, da bo vse v redu. Tuji in domači naj se snidejo v prostorih slov. kat. del. društva, Turjaški trg št. 1. Prihodnji teden razpošljemo načrt točk, o katerih se bo shod posvetoval in tako sestavil jasen socijalni program. Pri ti priliki zopet vabimo, naj se zastopniki delavskega, rokodelskega in kmečkega stanu, ki se hočejo vdeležiti posvetovanja, pravočasno oglašé pri našem uredništvu. Vsak vdeleženeec dobi list, glaseč se na njegovo ime. Bog blagoslovi to važno podjetje.

Konsumna društva in socijalni demokratje. Znani ud, Ferdinand Lassale, ki je v dvoboju zavoljo neke malovredne ženske končal življenje, je bil strasten nasprotnik konsumnih društev. Vsak pameten človek mora sicer pripoznavati, da je za delavca, ki mora ves živež kupovati, neizmerne važnosti, kakšen živež dobiva. Dobro in ceno blago se pa zelo težko dobi drugače, nego potom

konsumnih društev. Zato je brezdvajbeno srečno in pomenljivo dejanje, če si delavci sami zase ustanavljajo konsumna društva. Vsak to umeva, samo socijalisti ne. Nedavno je neka Adela Gerhard izdala v Nürnbergu knjižico*), kjer priporoča delavcem konsumna društva, in takoj je padel po nji berlinski socijalistični list »Vorwärts« in pobijal njene misli. Da izpoznajo naši bravci kakšnih neumnostij se iznebljajo socijalisti, kadar je treba pobijati kaj koristnega, navajamo tukaj imenovanega lista razloge proti konsumnim društvom: Pri takih društvih ni trdne podlage; na stroške delavcev se izkoriščajo pri njih tisti, ki so brez dela; voditelji taci družtev se naučé stvarij, kijih mora socijalizem pobijati. — Judovski »Vorwärts« se boji, da ne bi socijalistični delavci kaj sami znali, ker sicer bi ne ubogali svojih judovskih voditeljev, ki se masté od njihovih žuljev. Zapomnimo si to!

Glas izmed ljudstva iz Belokrajine. Živimo v takih časih, da človek ne more vselej tiho biti, dasi ravno ni niti poklican niti vaje drugih učiti, še manj pa spretno pero voditi po belem papirju, ker gre počasi in se preveč zatikuje. Bogu in državi sem hvaležen, da znam čitati, vsaj zvem, kaj se po svetu godi. Ali ko sem nedavno prebral od tistega govora poročilo, kateri je govorila v Ljubljani pri socijalističnem shodu nemška govornica, avstrijska poslanica, prijel sem se za glavo. Načuditi se nisem mogel, da je kaj takega sploh mogoče govoriti v Ljubljani, kjer so ljudem na ponudbo šole za višjo izobraženost. Večkrat sem v resnici obžaloval, da nisem imel več prilike v šolo hoditi, takrat pa sem se čutil ponosnega, da nisem v šolah si preučil svoje razsodnosti. Da bi ženska ostala pri dnevnem redu, to se od ženske pač ne more lahko zahtevati. Da Noetscher ne ostane kot govornica pri nalogi, se nisem čudil, ali to se mi je zdelo po vsem plavo, da je Martin Luter v njenih ustih na enkrat postal katoliški duhovnik v tem pomenu, kot so naši duhovniki, da govornica Noetscher sv. Tomažu Akvinskemu podtakne izrodek svoje lastne ženske domišljije samo, da bi dokazala, da duhovniki ljudstvo slepé. Noetscher pride z Dunaja in si upa tako govoriti pred p. n. občinstvom v Ljubljani!! Prepričan sem, da je res duhovski stan izpostavljen brez varha in zagovornika povoljnim burkam. Ali res nekateri ljudje mislijo, da se dá zanimivost govora nadomestiti s psovanjem duhovskega stanu? Jako se motijo! Mi nismo še framasoni in tudi naši otroci ne bodo. Od framasonov se govori, da se pridušajo, dokler so zdravi, da na smrtno uro nečejo duhovnika. Med nami tudi taki tako ne mislijo, ki nadahneni novosegne omike, tu pa tam pozabijo na svojo dolžnost in hvaležnost do duhovskega stanu. Postiti in bedo trpeti pa tudi socijalisti nečejo, to pač dokazujejo s svojim krčevitim trudom do boljšega materialnega stanja; da bi ga res dosegli, jim privoščimo iz srca. V šoli so šibo prepovedali brezpogojno, sami pa palice vihtijo nad glavami razsodnih mož, ker si upajo ustavljati se neslanostim, kažoč svoje mišljenje. Ne morem zamolčati žalostnega

*) Konsumgenossenschaft und die Socialdemokratie. Von Adele Gerhard. Nürnberg 1895, Wörlein & Co. 56 strani.

dejstva iz Belekranje. Naši najzaslužnejši duhovniki se tirajo pred sodišče in tam obsodijo kaj hitro. Ni se čuditi, če ljudstvo vprašuje zakaj, kako? Ne bom presojeval c. kr. uradov, ti naj po svoje storé svojo dolžnost, ali ljudstvo tudi sodi po svoje. Bil je nedavno v Črnomlju katoliško-politiški shod. Naravno je omenjal g. župnik Schweiger neprijaznost slavnega občinskega zastopa Črnomeljskega, katero je nekako pokazal s tem, da ni dovolil prostora. Zbrano ljudstvo je to dejstvo precej obsodilo, da to ni lepo in prav. Dva gospoda kaplana sta se spozabila, da sta to čino označila z besedico, fej, sramotno, tako, kakor šolci zavračajo, pa brez kazni, mej seboj, ali pa tudi očitno kakšno jim neljubo stvar, in obsojena sta bila, eden na 30 gld. globe, ali pa na šest dni zapora, drugi pa na 25 gld. globe, ali na pet dnij zapora. Kako tukaj ljudstvo sodi? Ljudski pameti ne dopoveš, da bi bilo v teh besedah kaj nevarnega in med njimi je le ta sodba: »Paragraf se da obrniti in raztegniti.« Če je to v korist občnemu blagru, naj sodijo merodajni krogi. Belokranjec v imenu velike večine.

Socijalni pregled. Brezverski liberalci hočejo na vsak način spraviti svoj strup med ljudstvo. Zato so ustanovili po večjih mestih tako imenovana »ljudska izobraževalna društva« (Volksbildungsvereine), katera prirejajo predavanja za ljudstvo in vstanavljajo ljudske knjižnice. Nekateri deželni zbori jih pri tem podpirajo. Dozdaj je takih društev v Avstriji sedem, ki imajo blizu 19.000 udov. V svojih predavanjih pogrevajo zgodovinske laži proti veri in cerkvi ali pa razlagajo Darwinovo neumnost, da je človek nastal iz živali in da se je razvil svet sam iz sebe. Potem se pa čudijo, če narašča socijalna demokracija. Večinoma mladi ljudje o b o j n e g a s p o l a obiskujejo taka predavanja in se naučé mnogo lažij, — pa tudi še marsikaj drugega. — Dné 16. 17. in 18. avg. so imeli južno in srednje nemški pekovski pomočniki svoj shod, v katerem so posebno zahtevali dvanajsturno dnevno delo. — V Gradcu so stavkovali mizarski pomočniki, hoteč doseči deveturno delo. Za nekaj časa so pa brezpogojno zopet vstopili v delo. — Medlinske tvornice za črevlje delavci so tudi dokončali svojo stavko. Vodstvo te tvornice, ki grozovito škoduje malim črevljarjem in po celem svetu pošilja svoje spopane črevlje, jim je privolilo, da ne dobó noben tvorniški delavec več dela na dom in da ga tisti, ki doma delajo, ne dobé več, nego delavci v tvornici. — Na Dunaju in v Floridsdorfu je jelo stavkovati 650 sobno-slikarskih pomočnikov, a dozdej še niso dosegli drugega, nego, da je policija mnogo stavkujočih zaprla. — V Premišlju v Galiciji je prejšnji mesec stavkovalo 4000 oseb: stavbnih, mlinarskih delavcev in peric. Tudi peki so žugali s stavko, če se jim ne skrajša delavski čas, ne poveča plača in ne napravijo snažnejše delavnice. Stavbnim delavcem, ki so zahtevali deseturno delo, in mlinarjem so gospodarji ugodili. Kmetje v okolici so podpirali to stavko. Tudi v Stanislavu so dné 12. avg. vstavili delo stavbni delavci, 1000 môž po številu. V Brnu se stavka obeta. Stavbni delavci se pritožujejo proti kaznencem, ki tekmujejo z njimi; zahtevajo, naj se odpravi akordno delo, naj se uvede plača na uro za zidarje

in tesarje 15—20 kr., za moške dninarje 8—10 kr., za ženske 7—9 kr.; v ponedeljek naj se jedno uro kasneje prične delo, da morejo priti delavci z dežele brez svoje škode; uvede naj se penzijski zaklad za onemogle. Zlasti galiske stavke so znamenite, ker nam pričajo, kako malo imajo že plemiči vpliva. Nižje ljudstvo se zbira in ker nimajo drugih voditeljev, pod socijalno-demokratsko zastavo.

Drobtine.

Ljubezen „Slov. Naroda“ do delavcev. »Slovenski Narod« je zopet pokazal v svoji 219. številki, kako izvrstno ume poročati o delavskem gibanju. Pod zaglavjem »Nezgoda pred katoliško butiko« prinaša obširno poročilo o nezgodi, katera se je pripetila pred prostori I. ljublj. delav. konsumnega društva. Absolutnemu »Narodu« ni dovolj, da napačno poroča o dogodku, o katerem je bil prav slabo podučen, ampak poleg tega še prav nesramno udriha po prekornem delavskem zavodu. Piše namreč takole: »V popolnitev kat. organizacije so naši klerikaleci osnovali neke vrste konsumno društvo, katero je nastanjeno v srečno pridobljeni nekdanji Ovijačevi hiši na Kongresnem trgu. V podzemskih prostorih tega društva je ves dan, zlasti pa zvečer in ob nedeljah, kaj veselo življenje, posebno kadar počaste zbrane katoliške može in žene duhovni gospodje. Jedstvine prodajajo tudi ob nedeljah, kadar drugim trgovcem to že ni dovoljeno, a glavna stvar je — tirolsko vince. Čestilci žlahtne kapljice iz pobožne Tirolske se zbirajo tu trumoma, in ker so kakor v krčmi postavljene v društvenih prostorih tudi mize, ker vina ni treba domov nositi, nego se lahko kar na lici mesta popije — v drugih konsumnih društvih ni to dovoljeno, v katoliškem pa to gospodje še radi vidijo — in ker je vsakemu članu dovoljeno, pripeljati s seboj tudi dva nečlana moškega ali ženskega spola, si je lahko misliti, kako dobro se obiskovalci počutijo v teh prostorih tembolje ker skrbe za pikantnost konverzacije nekatere obiskovalke, ki sicer nrvnost ne zmatrajo za prvo žensko krepost. Na zmernost pri pitju se ne gleda; več kot kdo spiže, bolj je tu čislan. Časih je v tej butiki tak sunder, da je groza, sploh pa je tudi že v delavskih krogih razširjeno mnenje, da se je društvo ustanovilo le, da bi delavce izkoriščalo in je napeljevalo k zaprljivosti in k pijančevanju.« — Vsak trezen človek mora pripoznati, da je tu vsak stavek naperjen proti najkoristnejemu delav. podjetju. V odgovor na nesramno obrekovanje pripomnimo sledeče: »Narodova« gospoda naj primerja vedenje pivcev po drugih gostilnah z onim naših delavcev, o katerih pravi, da so neolikanci, in našla bo, seveda ako vestno poroča, da je mej njimi velikanska razlika. Kedaj se v naših prostorih razgraja, upije in pretepa? Dalje vprašamo gospode, zakaj ne bi smeli sem in tje pogledati v naše prostore oni gospodje, ki so nam velikodušno pripomogli do tega prekornega podjetja? Iz gorenjih besedij je dalje razvidno, da gospoda pri »Narodu« prav malo pozna konsumna društva

in zakone, na katerih podlagi se ta ustanavljajo. Točka 8. c. naših pravil pravi, da sme vsak združnik za-se in za svojo obitelj jemati blago, toraj je popolno upravičen, ako privede seboj ženo in otroke. Nikdar pa ne dohaja v naše prostore tak človek, ki ni član, ali pa, ki ne pripada obitelji našega člana. Največja podlost pa je, ako se nam očita, da dohajajo v prostore nenravnostne ženske. Konečno bi »Narodovemu« poročevalcu priporočali, da bi v prihodnje natančneje štel one člane, ki ne poznajo zmernosti, in moral bo poročati drugače. Iz celega odstavka je razvidno, da je »Narodu« in njegovim somišljenikom naše društvo trn v peti in bi je najraje prej ko preje ugonobili. Toda po vzgledu dunajskih kristijanov homo tudi mi korakali neutrudno naprej v prospeh in duševni ter telesni blagor ubogega trpina. »Narodu« pa moramo biti iz srca hvaležni, da se tako »izborno« poteguje za delavske koristi.

Nasledki socijalističnega shoda. Dne 17. t. m. bila sta pri tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču obsojena socijalista: Fran Železnikar in Ignac Mihevc, prvi na 1 teden, drugi na 24 ur zapora, ker sta dne 1. sept. pri shodu v kazini razžalila g. Dr. Brejca.

Avktoriteta in »Delavec«. Ta človekoljubni list piše v 20. št. l. l. sledeče: »Mi ne pripoznavamo nikakoršnih avktoritet ter to tudi nikomur ne vsiljujemo. Le vsaka veda je naša prijateljica. Mi dobro vemo, da se jezite, ako govorimo in pišemo o vedi. (O ne, mi se smejemo, kadar pišete o vedi — Vi!) Ako hočemo na znanstvenem polju (kje pak?) definirati, kaj da je znanstvo in veda, potem bomo našli nevedo in avktodidatstvo pri družih strankah, ne pa pri socijalno-demokratskih stranki. Marksa... so ga primorani tudi naši (t. j. socijalno-demokratski) pseudo-učenjaki pripoznati, po njegovih ekonomičnih navkih deluje tudi slovenska socijalna demokracija.« Torej je vendarle Karl Marks za »Delavca« avktoriteta, ali ne? Čemu torej lažete, da ne pripoznate nobene avktoritete? Seveda, vi plačani agenti, vi je gotovo ne, a pripoznavati jo morajo tisti, ki tako plešejo, kakor jim piskate Vi. Če sploh nobene avktoritete ne priznavate, priznavate vsaj tisto, katerej pravimo mi: denarni žakelj ali po vaše: kapital. Če torej »Delavec« vedno ropota proti »denarnemu žaklju« in »kapitalu«, ropota samo radi tega, da se papir, prazni beli papirček — napolni in očrni s tako ropotijo. O, praktično znajo tudi sovražniki »denarnega žaklja« in »kapitala« plesati okolu njega, na obraz padati in ga moliti. Kaj ne, ljubi »Delavec«, ta »avktoriteta« nekaj velja, kaj?

Vprašanje. Gospod urednik! prosim vas, da mi pojasnite sledeča vprašanja: a) Zakaj so zadnjič socijalni demokratje naročili žensko iz Dunaja, kot govornico? b) Zakaj so jo naročili ravno ob koncu meseca? — Na Vaše prvo malo špičasto vprašanje odgovarjamo sledeče: Nam se zdi, da gre socijalno-demokratski voz malo pod pot. Moških govornikov že noče nihče več poslušati. Da bi pa vendar vsaj iz radovednosti zbobnali kaj poslušalcev, pisali so po dunajsko Reziko. Imela je pa poleg tega tudi lepo nalogo, poučiti žene železničarjev v so-

cializmu, — ker si jih možje sami ne upajo, ali pa ne znajo poučevati. Na drugo vprašanje odgovarjamo, da bi ob drugem času, kakor ravno, kadar dobivajo železničarji denar, ne mogli priti na shod strokovnega društva. Saj so se pa tudi žene jezile, da je bilo joj. Posebno na Reziko so bile hude, ker jim je može tako očarala, da so cela dva dni za njo hodili in poslušali njene nauke in — pili, ne meneč se za svoje družine.

Kje je olika? Ker je vsled škode po potresu sedaj v Ljubljani veliko dela, je prišlo iz tujih krajev s podjetniki v Ljubljano tudi mnogo delavcev. Po večini so, razun Lahov, Čehi in Nemci. Ti ljudje delajo sedaj tukaj socijalno demokratsko politiko. Po gostilnah in sploh javnih prostorih, prav krepko zabavljajo na domače krščansko socijalne delavce. Poleg tega se pa tudi včasih med seboj prav po domače pretepajo. Policijski zapisnik hrani pač gotovo vže precej slik soc. demokratske olike iz najnovejšega časa. Glasilu železničarjev posebno priporočamo, naj se nekoliko seznanijo s to omiko svojih ljubih ovčic, ki so privandrale v Ljubljano iskat ljubega kruhka. Potem naj še-le piše o izobrazbi in omiki slovenskih delavcev. Pometajte najprej pred pragom svojih socijalno-demokratskih privržencev. Nas pustite v tem obziru pri miru, ker socijalistične olike, kakoršna se kaže tukaj in pa v »Delavcu«, mi ne maramo. Basta!

Zadnji »Delavec« ima mnogo šaljive tvarine. Poleg znanih izrazov »farski lopovi«, »rudečonosci«, »žegnanec« i. t. d. ima tiskano na zadnji strani tudi to-le: Zahvala. Podpisani izreka Občnemu napredno izobraževalnemu in prava-varstvenemu društvu v Ljubljani — najtoplejše zahvalo za sijajen odhod iz Ljubljane. Anton Frühauf. — Če bi se bilo to res zgodilo, potem bi tudi mi iz srca se pridružili Antonu Frühaufu in z nami vred bi se veselja odsopli, če bi z imenovanim društvom dolzega imena sijajno odšla tudi vsa druga socijalistična društva iz Ljubljane.

2000 let imate vže kršč. socijalisti moč v rokah, zakaj pa niste v tem času ničesa storili za delavce! Tako nam semtertje kličejo socijalni demokratje. Kakšno moč imamo v rokah, to vprašamo ljube »sodruge?« Kakšno moč imajo duhovniki? Nobenega, tudi beraska stanú se tako brez skrbij ne napada, nego duhovski stan. Duhovnikovo orožje je samo opominjevalna beseda in če te kedo noče poslušati, potem samo še — 2000 letna moč! Drugič naj pa »socijali«, ki hočejo biti tako zvedeni v zgodovini, povejo, kedo je odpravil pogansko sužnost? Kedo gre še dandanes v najbolj divje in nezdrave kraje, sejat seme omike in svobode? Ali ne ravno katoliški duhovni, katere vi prosvitljenci imenujete mračnjake. Zakaj ne greste vi s svojimi nauki med divje zamorce — ljudožrce, če vam je res za omiko in slobodo? Kedo je ohranil pri nas omiko in umetnost? Ali ne cerkev? Svetujemo vam, da berete nekoliko misijonska poročila iz Afrike, Avstralije, Amerike, Indije in družih daljnih krajev sveta.

Prihodnja številka Glasnika izide 10. oktobra.